

Građanski monitoring kvaliteta vazduha za 2025. godinu

- U Pljevljima registrovano 77 dana sa prekoračenjima dnevnih srednjih vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀
- U Bijelom Polju 70, u Podgorici (Blok V) 55 a u Nikšiću 40 dana sa prekoračenjima dnevnih srednjih vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀
- U Pljevljima je u decembru mjesecu 2025. godine, na lokaciji Gagovića imanje 10 puta registrovano prekoračenje srednje dnevne vrijednosti sumpor(IV)oksida SO₂ i prekoračenje jednočasovne vrijednosti sumpor(IV)oksida SO₂ 47 puta, što je u velikoj mjeri uticalo na loš kvalitet vazduha

Skupština opštine Nikšić i Ekološki pokret „Ozon” obilježili Svjetski dan obrazovanja o zaštiti životne sredine

„Ozon“ podržava odluku Vlade za proglašenje javnog interesa za sanaciju bazena crvenog mulja i deponije čvrstog opasnog otpada u krugu bivšeg KAP-a

Nikšić i Rožaje jedine lokalne samouprave sa važećim Lokalnim akcionim planovima za biodiverzitet

Šta donosi nova direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta o kvalitetu ambijentalnog vazduha i čistijem vazduhu u Evropi?

Prijatelj broja

Sadržaj |

Građanski monitoring kvaliteta vazduha za 2025. godinu	2
Predlog novog načina predstavljanja rezultata praćenja kvaliteta vazduh	3
„Ozon“ podržava odluku Vlade za proglašenje javnog interesa za sanaciju bazena crvenog mulja	5
Skupština opštine Nikšić i Ekološki pokret „Ozon“ obilježili Svjetski dan obrazovanja o životnoj sredini	6
Održan informativni sastanak povodom početka projekta „Razvoj opcija za remedijaciju kontaminiranog lokaliteta bivšeg rudnika Brskovo u CG“	7
EUROSKOP : Šta donosi direktiva EP i Savjeta o čistijem vazduhu u Evropi	8
EKOSKOP: Nikšić i Rožaje jedine lokalne samouprave sa važećim Lokalnim akcionim planom za biodiverzitet	9
AKTUELNOSTI	10
ECO CHAT	16

IMPRESSUM**Elektronski bilten „Ekolog“**

ISSN 1800-7031

Osnivač i izdavač:

Ekološki pokret „Ozon“

Glavni i odgovorni urednik:

Aleksandar Perović

Redakcija;

Dr Nikola Perović, mr Radoš Đurović

Tiraž:

Neograničen

Distribucija:

Besplatna, elektronskom poštom

Adresa redakcije:Serdara Jola Piletića 1
81 400 Nikšić☎ 040 206 564 ✉ office@ozon.org.mewww.ozon.org.me

✉ ozonmne | 📷 ozonmne

Riječ urednika |**Piše:** Aleksandar Perović

U ovom broju „Ekologa“ bavili smo se dominantno istraživačkim aktivnostima vezanim za kvalitet vazduha, pa je centralni tekst upravo prezentacija građanskog monitoringa kvaliteta vazduha za 2025. godinu, shodno javno dostupnim podacima sa Državne mreže za praćenje kvaliteta vazduha.

„Euroskop“ je posvećen upoznavanju sa Direktivom o kvalitetu ambijentalnog vazduha i čistijem vazduhu u Evropi kojom se uvode novi standardi kvaliteta vazduha, bliže nivoima koje preporučuje Svjetska zdravstvena organizacija, što je važno i za naš proces evropskih integracija, konkretno za Poglavlje 27.

„Ekoskop“ otkriva porazni podatak da samo dvije lokalne samouprave, Nikšić i Rožaje, imaju važeće lokalne akcione planove za biodiverzitet, čime se otvara prostor za utvrđivanje odgovornosti nadležnih za praćenje obaveza jedinica lokalnih samouprava u oblasti životne sredine.

Predstavljamo i predlog za novi, građanima razumljiviji, način izvještavanja o kvalitetu vazduha, na osnovu kalkulacija kategorija definisanih za potrebe aplikacije vazduh.me.

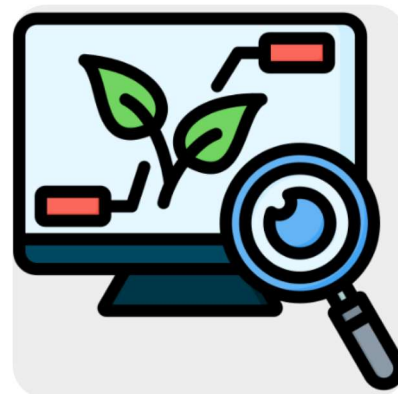
Pročitajte, razmišljajte i istražujte 😊😊😊

Građanski monitoring kvaliteta vazduha za 2025. godinu

Ekološki pokret „Ozon“ nakon sprovedenih analiza mjesečnih izvještaja podataka sa državne mreže za praćenje kvalitetom vazduha Agencije za zaštitu životne sredine, koje obrađuje Centar za ekotoksikološka ispitivanja, informisao je javnost da je u **Pljevljima registrovano 77 dana sa prekoračenjima dnevnih srednjih vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀, u Bijelom Polju 70, u Podgorici (Blok V) 55, a u Nikšiću 40 dana.** Dnevne srednje vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀ su upoređene sa propisanom graničnom vrijednošću (50 µg/m³), za dnevnu srednju vrijednost, koja se ne smije prekoračiti više od 35 puta u toku godine.

U Pljevljima je u decembru mjesecu 2025. godine, na lokaciji Gagovića imanje 10 puta registrovano prekoračenje srednje dnevne vrijednosti sumpor(IV)oksida SO₂ i prekoračenje jednočasovne vrijednosti sumpor(IV)oksida SO₂ 47 puta, što je u velikoj mjeri uticalo na loš kvalitet vazduha. **Posebno zabrinjavajuća okolnost bila je prisustvo visokih i veoma visokih koncentracija ovog polutanta u dužim vremenskim intervalima, kao i prekoračenje praga upozorenja za SO₂, odnosno izmjerene koncentracije SO₂ iznad 500 µg/m³ i to 13 satnih vrijednosti.**

Kada je riječ o uporednoj analizi broja dana sa prekoračenjima dnevnih srednjih vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀ sa 2024. godinom, u Pljevljima i Bijelom Polju su pozitivni trendovi smanjenja, dok su u Podgorici i Nikšiću identični rezultati kao prethodne godine.

Tabela 1: Uporedni prikaz rezultata praćenja broja dana sa prekoračenjima dnevnih srednjih vrijednosti PM₁₀ za 2024 i 2025. godinu

Godina	Pljevlja	Bijelo Polje	Podgorica (Blok V)	Nikšić
2025	77	70	55	40
2024	95	103	55	40

Podaci o srednjim godišnjim vrijednostima PM₁₀ i PM_{2,5} suspendovanih čestica i detaljnija analiza o kvalitetu vazduha, biće dostupni u Informaciji o životnoj sredini za 2025 godinu koju će pripremiti Agencija za zaštitu životne sredine u toku tekuće godine.

Predlog novog načina predstavljanja rezultata praćenja kvaliteta vazduha

Ekološki pokret „Ozon” pripremio je novi model predstavljanja rezultata mjerenja kvaliteta vazduha, zasnovanog na kalkulaciji kategorija definisanih od strane Agencije za zaštitu životne sredine za potrebe aplikacije vazduh.me.

Metodologija je zasnovana na prikazu broja dana sa definisanim kategorijama vazduha - veoma dobar, dobar, prihvatljiv, loš i veoma loš, na osnovu dnevnih srednjih vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀, PM_{2,5}, SO₂, NO₂, i maksimalnih dnevnih osmočasovnih pomičnih srednjih vrijednosti O₃ i CO u µg/m³. Kategorija je definisana po najvećoj izmjerenoj vrijednosti predmetnih polutanata.

Kategorije kvaliteta vazduha vizuelno prate nijanse boje semafora, kako bi se razumljivije prezentovale građanima.

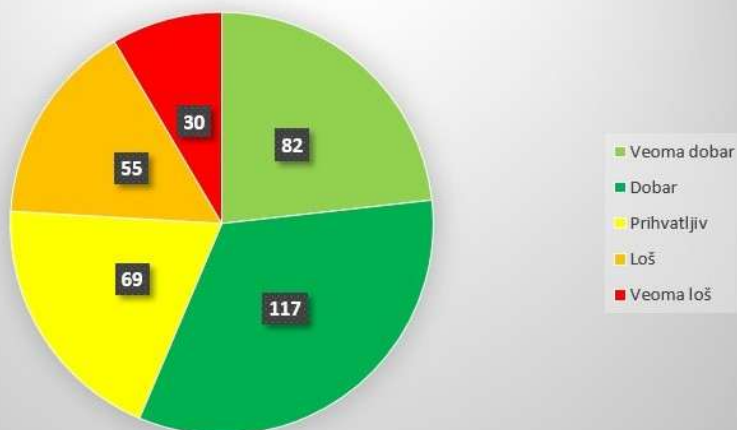
Tabela 1: Kalkulacije kategorija vazduha u urbanim sredinama sa graničnim vrijednostima polutanata

Kvalitet vazduha	Polutanti					
	NO ₂	PM ₁₀	O ₃	PM _{2,5}	CO	SO ₂
Veoma loš	>400	>100	>240	>60	>20000	>500
Loš	200-400	50-100	180-240	30-60	10000-20000	350-500
Prihvatljiv	100-200	30-50	120-180	20-30	7500-10000	100-350
Dobar	50-100	15-30	60-120	10-20	5000-7500	50-100
Veoma dobar	0-50	0-15	0-60	0-10	0-5000	0-50

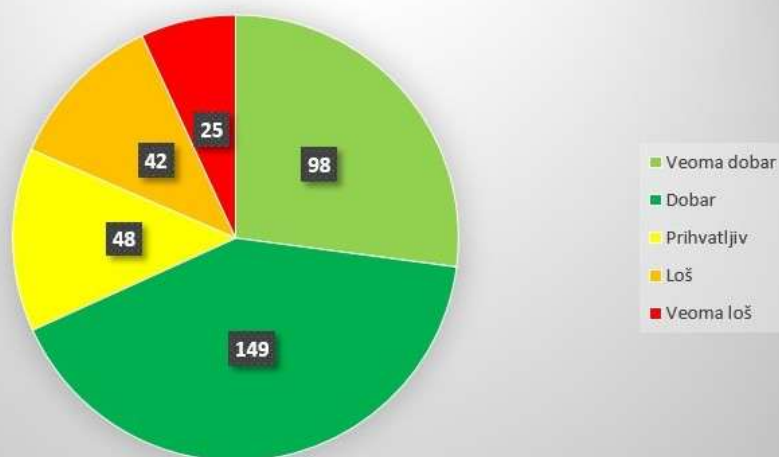
Analizom 12 mjesečnih izvještaja Centra za ekotoksikološka ispitivanja za 2025. godinu, odnosno svih rezultata dnevnih srednjih vrijednosti mjerenih polutanata, pripremili smo grafikone za opštine Pljevlja, Bijelo Polje, Podgoricu i Nikšić, u kojima je prepoznat problem aerozagađenja.

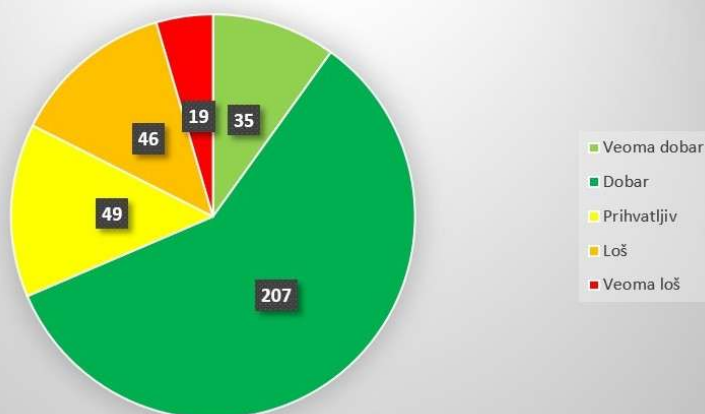
Kvalitet vazduha Bijelo Polje 2025

Kvalitet vazduha Podgorica (Blok V) 2025

Kvalitet vazduha Nikšić 2025

Uputićemo predlog Agenciji za zaštitu životne sredine da se i ova metodologija predstavljanja rezultata praćenja kvaliteta vazduha koristi u godišnjoj informaciji o stanju životne sredini.

„Ozon“ podržava odluku Vlade za proglašenje javnog interesa za sanaciju bazena crvenog mulja i deponije čvrstog opasnog otpada u krugu bivšeg KAP-a

Ekološki pokret „Ozon“ smatra da se se usvajanjem Informacije o stanju na beznima crvenog mulja i deponiji čvrstog opasnog otpada na lokaciji „Kombinata aluminijuma Podgorica“ sa Predlogom odluke o utvrđivanju javnog interesa za realizaciju projekta „Reforma upravljanja otpadom u Crnoj Gori-remedijacija bazena crvenog mulja i deponije čvrstog otpada na loakciji KAP-a“ učinili konkretni pomaci ka rješavanju ovog višedecenijskog problema, koji je prouzrokovala neodgovorna vlast, kojoj su privatni interesi bili isped javnog.

Podsjetićemo da je rješavanje ovih ekoloških katastrofa bio predmet projekta „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje (IWMPC) koji je finansiran iz zajma Svjetske banke, te da je realizacija bila spriječena sumnjivom privatizacijom, što je kao i u slučaju višedecenijske deponije industrijskog otpada iz Željezare na lokacijama „Halda 1“ i „Halda 2“, bio eliminatorni faktor za mogućnost korišćenja sredstava Svjetske banke.

I tada smo ukazivali na važnost proglašenja javnog interesa, kao jedinog realnog mehanizma, podržavali mještane čije je zdravlje ugroženo, sve sa ciljem skretanja pažnje donosioca odluka na postojeće opasnosti po životnu sredinu.

Upravo zato podržavamo ovakav pristup Vlade, uz ukazivanje na potrebu kontinuieta konkretnih aktivnosti, jer svako prolongiranje efikasnih i održivih terenskih radnji, donosi i uzročno-posledične efekte na kvalitet životne sredine i javno zdravlje.

Smatramo da se uz ovakvu odluku mora konkretno raditi i na utvrđivanju odgovornosti za štetu u životnoj sredini, shodno predmetnom Zakonu, što podrazumijeva efikasnu primjenu kaznene politike za vlasnike koji su se oglušili na propisane mjere od strane Ekološke inspekcije.

Na kraju imajući u vidu trenutne trendove politizacije rješavanja ekoloških problema, upozoravamo na obavezu potpune transparentnosti u svim aktivnostima, kako bi se spriječila manipulacija javnosti od strane pojedinaca i interesnih grupa kojima je privatni interes iznad javnog.

Skupština opštine Nikšić i Ekološki pokret „Ozon” obilježili Svjetski dan obrazovanja o zaštiti životne sredine

Skupština opštine Nikšić, u saradnji sa Ekološkim pokretom „Ozon“, organizovala je edukativnu kampanju „Znanjem do zelene budućnosti“ povodom 26. januara – Svjetskog dana obrazovanja o zaštiti životne sredine.

U okviru kampanje održana je panel-diskusija na kojoj su, pored Predsjednice SO Nikšić Milice Lalatović Žižić, direktora „Ozona“ Aleksandra Perovića i predstavnika Sekretarijata za zaštitu životne sredine Bora Vukovića, učešće uzeli i učenici devetih razreda nikšićkih osnovnih škola.

Predsjednica Lalatović Žižić je apostrofirala da je izuzetno važno da mladi ljudi na prirodu gledaju kao na svoju kuću i imaju izgrađenu ekološku svijest, te da takav sistem vrijednosti prenose na druge.

„Zdravi vazduh, voda i zemlja su naš imperativ. Moramo pronaći balans između napora da budemo moderniji i ekonomski jači, i zaštite životne sredine, upravljajući se principima održivog razvoja. Jer, ukoliko ne zaštitimo životnu sredinu, svi naši naponi da unaprijedimo kvalitet života biće uzaludni“.

Predsjednica lokalnog parlamenta je istakla da je znanje, ne samo na polju ekologije, prvi korak ka zdravom angažmanu i ostvarenju zacrtanih ciljeva, te da stoga događaji poput ovog, koji nam omogućavaju da razmijenimo mišljenja, iskustva i saznamo nešto novo i zanimljivo, imaju veliki smisao i značaj.

Perović je predstavio mobilnu aplikaciju vazduh.me. Ocijenio je da je aplikacija lako dostupna i svima razumljiva, te da naši građani, u realnom vremenu, mogu doći do informacija o kvalitetu vazduha i eventualnim zagađivačima.

„Na taj način dobijaju i mogućnost da se adekvatno zaštite. Praćenjem kvaliteta vazduha čuvamo svoje, kao i zdravlje naših najbližih. Veoma je važno da informacije podijelimo sa drugima, naročito onim koji imaju respiratorne probleme i ne koriste savremenu tehnologiju u potrebnoj mjeri. Vodimo se pametnom sugestijom Jovana Jovanovića Zmaja – Nije znanje znanje znati, već je znanje znanje dati.“, zaključio je Izvršni direktor Ozona.

Vuković je govorio o zaštiti prirodnih dobara i očuvanju biodiverziteta u opštini Nikšić. Prisutne je upoznao sa činjenicom da Crna Gora ima 80 zaštićenih područja i 873 zaštićene biljne i životinjske vrste te da je, po bogatstvu flore – u odnosu na površinu, na prvom mjestu u Evropi.

Panel je okončan odgovorima panelista na brojna pitanja učenika, nakon čega su podijeljeni promotivni flajeri koji podsjećaju na ekološke izazove sa kojima se savremeno društvo suočava i apostrofiraju mogućnosti njihovog prevazilaženja i aktivnog učešća građana u zaštiti prirode.

Održan informativni sastanak povodom početka projekta „Razvoj opcija za remedijaciju kontaminiranog lokaliteta bivšeg rudnika Brskovo u Crnoj Gori”

U Mojkovcu je u srijedu 27. januara održan informativni sastanak povodom početka projekta „**Razvoj opcija za remedijaciju kontaminiranog lokaliteta bivšeg rudnika Brskovo u Crnoj Gori**”, koji ima za cilj povećanje zaštite stanovništva i životne sredine od antropogenih emisija i oslobađanja žive i njenih jedinjenja iz rudnika Brskovo kroz sprovođenje naučno zasnovanih analiza, predlaganje rješenja za remedijaciju i jačanje zakonodavnog okvira.

Nosilac projekta je Agencija za zaštitu životne sredine Crne Gore, dok su partneri Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ministarstvo zdravlja, Institut za javno zdravlje Crne Gore i NVO Ozone. Predviđeno je da realizacija traje 36 mjeseci, a ukupan budžet je 273.880 dolara.

Na sastanku su nosioci i partneri na projektu upoznali predstavnike lokalne samouprave sa osnovnim informacijama o projektu, kao i daljim koracima.

Koordinatorica projekta, gđa Gordana Đukanović iz Agencije za zaštitu životne sredine, predstavila je ključne aktivnosti projekta, navodeći da je fokus na sagledavanju trenutnog stanja životne sredine na lokalitetu bivšeg rudnika Brskovo, kroz analize zemljišta, vode i vazduha, sa ciljem utvrđivanja prisustva žive i mogućih rizika po zdravlje ljudi i prirodu.

Na osnovu tih analiza, projekat će razmotriti opcije za remedijaciju i rekultivaciju kontaminiranog područja, kako bi se identifikovala održiva rješenja za smanjenje ekoloških i zdravstvenih rizika. Projekat takođe predviđa procjenu izloženosti lokalnog stanovništva, kao i unapređenje zakonodavnog okvira u oblasti upravljanja starim kontaminiranim lokacijama, u skladu sa evropskim standardima.

Generalna direktorica Direktorata za ekologiju u MERS-u, ujedno i članica Upravnog odbora projekta, Lana Radunović, ocijenila je da ovo pitanje ima za Crnu Goru zdravstveni, ekološki i ekonomski značaj, naročito u kontekstu procesa pristupanja Evropskoj uniji.

Predstavnici Instituta za javno zdravlje u Upravnom odboru dr Borko Bajić i direktorica Centra za higijenu i zdravstvenu ekologiju dr Enisa Kujundžić, govorili su o značaju humanog biomonitoringa i podizanja svijesti javnosti, dok je predstavnik Ministarstva zdravlja u gospodin Adnan Efović ukazao na štetne efekte žive po zdravlje ljudi i važnost preventivnih mjera.

Tom prilikom, istaknuta je važnost partnerskog odnosa sa Opštinom Mojkovac i uključivanja lokalne zajednice u sve faze realizacije projekta.

Izvor: epa.org.me

EUROSKOP

Šta donosi Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta o kvalitetu ambijentalnog vazduha i čistijem vazduhu u Evropi?

Savjet Evropske unije usvojio je u aprilu 2024. godine Direktivu o kvalitetu ambijentalnog vazduha i čistijem vazduhu u Evropi kojom uvodi nove standarde kvaliteta vazduha, bliže nivoima koje preporučuje Svjetska zdravstvena organizacija.

Novim pravilima, koja treba da budu postignuta do 2030. godine, postavljaju se strožija ograničenja i ciljane vrednosti, za zagađujuće materije sa ozbiljnim uticajem na zdravlje ljudi. Pravila obuhvataju praškaste materije tipa $PM_{2.5}$ i PM_{10} , azot-dioksid (NO_2) i sumpor-dioksid (SO_2).

Definisano je da dozvoljena dnevna srednja vrijednost za $PM_{2.5}$ bude $25 \mu g/m^3$ i ne pralazi 18 puta na godišnjem nivou. Granična dozvoljena godišnja srednja vrijednost je $10 \mu g/m^3$.

Za PM_{10} granična dnevna srednja vrijednost je $45 \mu g/m^3$, takođe maksimalno do 18 puta na godišnjem nivou, a dozvoljena godišnja srednja vrijednost $20 \mu g/m^3$.

Nova pravila nalažu da je maksimalno dozvoljena srednja satna vrijednost NO_2 $200 \mu g/m^3$, najviše tri puta u toku godine, srednja dnevna $50 \mu g/m^3$ maksimalno do 18 puta na godišnjem nivou, a dozvoljena godišnja srednja vrijednost $20 \mu g/m^3$.

Kada je riječ o SO_2 maksimalno dozvoljena srednja satna vrijednost je $350 \mu g/m^3$, dozvoljeni broj prekoračenja tri puta na godišnjem nivou, srednja dnevna $50 \mu g/m^3$ maksimalno 18 puta u toku godine, dok je granična godišnja srednja vrijednost $20 \mu g/m^3$.

Novi standardi imaće nesumnjivo uticaj i na proces evropskih integracija Crne Gore, pa je očekivano usklađivanje domaćeg zakonodavstva u narednom periodu.

Trenutno po važećem zakonskom okviru u Crnoj Gori maksimalno dozvoljena dnevna srednja vrijednost PM_{10} suspendovanih čestica je $50 \mu g/m^3$, a broj dozvoljenih prekoračenja 35 dana na godišnjem nivou. Propisana srednja godišnja koncentracija je $40 \mu g/m^3$.

Za $PM_{2.5}$ u Crnoj Gori propisana je godišnja srednja koncentracija $20 \mu g/m^3$.

Za SO_2 propisana jednočasovna granična vrijednost je $350 \mu g/m^3$ (dozvoljeno 24 puta na godišnjem nivou) a granična vrijednost za srednju dnevnu koncentraciju znosi $125 \mu g/m^3$.

Granična satna srednja vrijednost za NO_2 po našem zakonodavstvu je $200 \mu g/m^3$ i ne smije biti prekoračena preko 18 puta na godišnjem nivou, dok je maksimalno dozvoljena godišnja srednja vrijednost ovog polutanta $40 \mu g/m^3$.

Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, kao nadležno za oblast kvaliteta vazduha, moralo bi i kroz novu Strategiju upravljanja kvalitetom vazduha prepoznati važnost planskog, realnog usaglašavanja zakonodavstva prateći trendove EU, jer pripremni period za implementaciju treba iskoristi unapređenje kapaciteta i bolje sagledavanje problematike.

Euroskop je servis Ekološkog pokreta „Ozon“, posvećen analizi procesa evropskih integracija i monitoringu svih relevantnih aktivnosti.

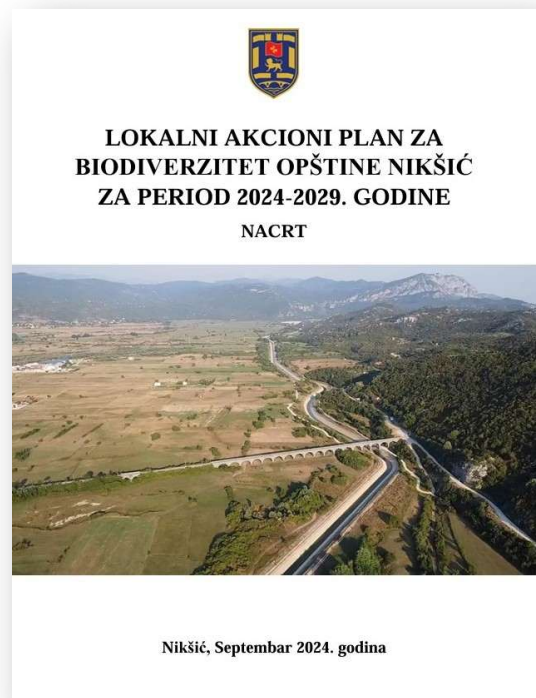
Nikšić i Rožaje jedine lokalne samouprave sa važećim Lokalnim akcionim planovima za biodiverzitet

Zakon o zaštiti prirode ("Službeni list Crne Gore", br. 054/16 od 15.08.2016, 018/19 od 22.03.2019, 084/24 od 06.09.2024) u članu 13. obavezuje jedinice lokalnih samouprava na donošenje lokalnih akcionih planova za biodiverzitet, radi sprovođenja strategije i očuvanja i zaštite prirode na lokalnom nivou

Desktop analizom sprovedenom u januaru tekuće godine koja je podrazumijevala pregled zvaničnih internet prezentacija, utvrdili smo da **samo dvije jedinice lokalne samouprave, Nikšić i Rožaje, imaju važeće lokalne akcione planove**, dok preostale 23 nemaju takav dokument.

Lokalni akcioni plan za biodiverzitet donosi se za period od pet godina.

Lokalni akcioni plan za biodiverzitet sadrži: opis prirodnih vrijednosti područja jedinice lokalne samouprave, podatke o zaštićenim prirodnim dobrima na tom području, podatke o mjerama zaštite prirodnih vrijednosti područja, negativan uticaj na zaštićena prirodna dobra, finansijska sredstva za sprovođenje mjera zaštite prirode, izazove zaštite i sprovođenja mjera zaštite prirode, mjere i aktivnosti za sprovođenje plana sa utvrđenim prioritetima i druge elemente od značaja za zaštitu prirode.

Izveštaj o realizaciji lokalnog akcionog plana za biodiverzitet svake četvrte godine sačinjava nadležni organ lokalne samouprave i dostavlja organu uprave.

I ovo kao i prethodna dva Ekoskop istraživanja, vezana za javne knjige procedure procjene uticaja na životnu sredinu i lokalne planove zaštite životne sredine, ukazuju na potrebu kontrole obaveza jedinica lokalne samouprave u ispunjavanju zakonskih obaveza, naročito ako se shvata važnost akcije na lokalnom nivou.

Postoji zabrinjavajući trend prebacivanja odgovornosti sa lokalnog na državni nivo, što potvrđuje opravdanost efikasnih kontrolnih mehanizama, jer se u suprotnom ne mogu očekivati održivi rezultati.

Ekoskop je servis Ekološkog pokreta „Ozon” usmjeren na analize i istraživanja u oblasti zaštite životne sredine i podsticanje istraživačkog novinarstva u Crnoj Gori o ekološkim temama.

ARHUS INFO CENTAR

JAVNI UVID u Nacrt studije procjene uticaja na životnu sredine za projekat HE „Buk-Bijela”

Informacija o javnom uvidu u **Nacrtu studije procjene uticaja na životnu sredine za projekat HE „Buk-Bijela”** objavljena je:

- **28.januara** na zvaničnom sajtu **Vlade Republike Srpske**

<https://vladars.rs/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mgr/media/vijesti/Pages/Nacrt-studije-uticaja-na-zivotnu-sredinu-HE-Buk-Bijela.aspx>

- **29.januara** na zvaničnoj prezentaciji Opštine Foča

<https://fmoit.gov.ba/javni-uvид-u-studiju-uticaja-na-zivotnu-sredinu-za-projekat-izgradnje-hidroelektrane-he-buk-bijela-opstina-foca-republika-srpska-instalisane-snage-11810-mw>

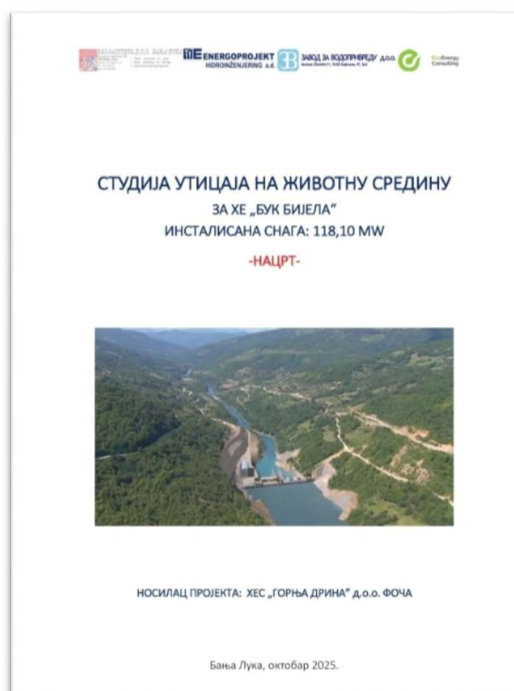
- **30. januara** na zvaničnom sajtu **Federalnog Ministarstva okoliša i turizma**

<https://fmoit.gov.ba/javni-uvид-u-studiju-uticaja-na-zivotnu-sredinu-za-projekat-izgradnje-hidroelektrane-he-buk-bijela-opstina-foca-republika-srpska-instalisane-snage-11810-mw/>

Javni uvid u dokument obezbijeđen je na sajtovima pomenutih organa uprave i traje do 07. 03. 2026. godin, a javna rasprava povodom Nacrta održaće se 20. 02. 2026. godine u velikoj sali Javne ustanove „Centar za kulturu i informisanje“ (čitaonica) u Foči, sa početkom u 10 časova.

Na zvaničnom sajtu Vlade Republike Srpske navodi se da se primjedbe i sugestije na predmetni elaborat mogu dostavljati od 07.marta 2026. godine, što uključuje i rok od 15 dana od održavanja javne rasprave.

Ekološki pokret „Ozon“ je 1.februara uputio zvanične dopise Ministarstvu ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera i Agenciji za zaštitu životne sredine, sa detaljima o javnom uvidu, kako bi se zaštitila prava iz ESPOO konvencije u kontekstu prekograničnog uticaja na životnu sredinu i informisala zainteresovana javnost u Crnoj Gori.

Ministar ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera Damjan Ćulafić i Aleksandar Perović, izvršni direktor Ekološkog pokreta „Ozon” održali su tematski sastanak na kom je dogovorena inicijativa ka svim zainteresovanim stranama u Crnoj Gori, kako bi se poslali zajednički komentari na predmetnu studiju .

ARHUS INFO CENTAR

Obavještenje o održavanju javnih konsultacija - Projekat unapređenja sektora upravljanja otpadom u Crnoj Gori

Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, u saradnji sa Svjetskom bankom, sprovodi **Projekat unapređenja sektora upravljanja otpadom u Crnoj Gori**. U okviru pripreme projekta, izrađen je paket dokumentacije u skladu sa Okvirom za ekološke i društvene standarde (ESF) Svjetske banke. Paket dokumentacije koja je trenutno predmet javnog uvida, a u fazi rada na pripremi finalne ESF dokumentacije obuhvata:

- **Studiju procjene uticaja na životnu sredinu i društvena pitanja (ESIA)** za Sanaciju odlagališta čvrstog otpada u zoni Kombinata aluminijuma u Podgorici (KAP)
- **Plan upravljanja radnom snagom (LMP)** za Projekat unapređenja sektora upravljanja otpadom u Crnoj Gori
- **Plan uključivanja zainteresovanih strana (SEP)** za Projekat unapređenja sektora upravljanja otpadom u Crnoj Gori
- **Plan obaveza u pogledu životne sredine i društva (ESCP)** za Projekat unapređenja sektora upravljanja otpadom u Crnoj Gori

U cilju informisanja javnosti i prikupljanja komentara, sugestija i mišljenja zainteresovanih strana, biće održane javne konsultacije u vezi sa navedenom ESF dokumentacijom. Cilj javnih konsultacija se odnosi na komunikaciju sa zainteresovanim stranama u fazi pripreme finalne ESF dokumentacije, a sve kako bi se sugestije i komentari pravovremeno uzeli u obzir.

Javne konsultacije biće održane:

Datum: 19. februar 2026. godine

Vrijeme: 10:00 h

Mjesto: Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Eko-efikasna zgrada, Cetinjski put b.b. 81000 Podgorica, amfiteatar (2. sprat)

ESIA paket dokumentacije koja je predmet javnih konsultacija dostupna je javnosti na sljedećem linku: <https://www.gov.me/clanak/esf-dokumentacija-za-projekat-unapredenja-sektora-upravljanja-otpdom-u-crnoj-gori>

Zainteresovana javnost poziva se da uzme učešće u javnim konsultacijama i dostavi svoje komentare i sugestije u vezi sa predmetnom dokumentacijom na email adresu **almina.bucan@mers.gov.me**

1 5 godina Arhus centara Podgorica i Nikšić

 arhus-centri.me

Javni poziv za učešće u javnoj raspravi o nacrtu strategije upravljanja kvalitetom vazduha za period 2026-2029. godine

Zainteresovanoj javnosti (građanima, privrednim subjektima, naučnoj i stručnoj javnosti, državnim organima, organima državne uprave, nevladinim organizacijama i drugim zainteresovanim subjektima), upućuje se Javni poziv za učešće u javnoj raspravi o **Nacrtu strategije upravljanja kvalitetom vazduha za period 2026-2029. godine**.

Javna rasprava će trajati 20 dana od dana objavljivanja javnog poziva.

Primjedbe, predlozi i sugestije dostavljaju se Ministarstvu ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, na adresu: Eko-efikasna zgrada, Cetinjski put bb, 81 000 Podgorica, u pisanom obliku putem pošte ili lično, ili u elektronskom obliku na e-mail adrese: **milena.spicanovic@mers.gov.me**, na Obrascu 4: „Primjedbe, predlozi i sugestije“, koji je sastavni dio Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija.

Javni poziv objavljuje se na portalu e-Uprave <https://www.euprava.me/> i internet stranici Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera.

Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera će razmotriti sve pristigle primjedbe, predloge i sugestije i nakon toga sačiniti Izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi, u roku od 15 dana od dana završetka javne rasprave.

Dokumenta je moguće preuzeti na linku: <https://www.gov.me/clanak/javni-poziv-za-ucesce-u-javnoj-raspravi-o-nacrtu-strategije-upravljanja-kvalitetom-vazduha-za-period-2026-2029-godine>

Objavljeno: 11.02.2026. • 09:00 h

Autor: Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera

EKOLOŠKI KALENDAR

02. februar	Svjetski dan močvarnih područja
14. februar	Svjetski dan očuvanja energije
18. februar	Međunarodni dan biološke kontrole
27. februar	Svjetski dan nevladinih organizacija

Svjetski dan močvarnih područja obilježava se **2. februara** svake godine, u spomen na potpisivanje **Ramsarske konvencije** 1971. godine u Iranu. Cilj je podizanje svijesti o vitalnom značaju vlažnih staništa za biodiverzitet, filtriranje vode i ublažavanje klimatskih promjena, s obzirom na to da su močvare među najugroženijim ekosistemima

Svjetski dan očuvanja energije obilježava se **14. februara** (iako se negdje spominje i 5. mart, primarno je sredina februara) s ciljem podizanja svijesti o potrebi racionalnog korištenja energije, smanjenja potrošnje fosilnih goriva i prelaska na obnovljive izvore. Cilj je smanjiti štetan utjecaj na okoliš, suzbiti klimatske promjene i promovirati energetska efikasnost.

Međunarodni dan biološke kontrole obilježava se **18. februara** s ciljem promocije održivih poljoprivrednih praksi i zaštite biodiverziteta. Fokus je na kontroli invazivnih vrsta koje prijetu ekosistemima, poljoprivredi i zdravlju, te naglašava važnost prirodnih metoda suzbijanja štetočina

Svjetski dan nevladinih organizacija (NVO) obilježava se svake godine **27. februara** s ciljem prepoznavanja i slavljenja uloge organizacija civilnog društva u borbi za osnovna ljudska prava, demokratiju i održivi razvoj. Ovaj dan slavi hrabrost, posvećenost i uticaj NVO sektora u stvaranju boljeg društva

NAŠI PRIJATELJI:

**Informativno-edukativni centar
opštine Nikšić**

Novice Cerovića bb, TC Nikšić
068 891 585
info.edu.centar@niksic.me

AKTUELNOSTI

URBACT Pioneers Accelerator

Tokom prva dva mjeseca 2026. godine u okviru projekta URBACT Pioneers Accelerator realizovano je više aktivnosti sa ciljem planiranja budućih aktivnosti, odnosno realizacije ideja koje je kandidovao projektni tim Nikšića, Igor Vojinović, menadžer projekta, Miloš Džiknić i Aleksandar Perović, predstavnici institucionalnih partnera EPCG i Ekološkog pokreta „Ozon“. Ideje su usmjerene na uređenje urbanih djelova grada, odnosno stvaranje prostora koji će biti prepoznatljivi i ugodni za boravak građana.

Dizajniran je i promo video „Vizija za Nikšić“ koji prati priču projekta, kako bi se i na taj način ukazalo na potrebe koje su građani prepoznali.

Nikšić je kao jedan od 27 gradova iz pet zemalja Zapadnog Balkana, dio URBACT Pioneers Accelerator programa (UPA) koji u saradnji sa gradovima iz EU istražuje i uči kako kontradiktorni gradski narativi utiču na participaciju, povjerenje i promjenu ponašanja građana.

URBACT

Co-funded by
the European Union
Interreg

Neprofitna
nevladina organizacija
koja se bavi
zaštitom životne
sredine u Crnoj Gori

Serdara Jola Piletića 1
81400 Nikšić
040/ 206 564
067/ 608 083
office@ozon.org.me
www.ozon.org.me

AKTUELNOSTI**Upravljanje otpadom u opštini Nikšić – Intezivne aktivnosti oko Regionalnog centra za upravljanje otpadom i transfer stanice**

Opština Nikšić, konkretno Sekretarijat za komunalne poslove i saobraćaj, tokom januara i februara bila je uključena u intezivne aktivnosti komunikaciju sa Ministarstvom ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera i Svjetskom bankom u vezi priprema formiranja Regionalnog centra za upravljanje otpadom u Nikšiću.

Tim Sekretarijata je učestvovao u razgovorima sa delegacijom Misije Svjetske banke u vezi stvaranja preduslova za ulaganje u Centar za upravljanje otpadom, koji bi bio predmet finansijke podrške Vlade i Svjetske banke i tom prilikom prezentovao relevantne informacije vezane za predloženu lokaciju, prostorno plansku dokumentaciju i podatke o količinama i morfološkom sastavu otpada, predlog upravljačkom modela i druge tražene podatke.

Takođe, predstavnici Sekretarijata su učestvovali na sastanku sa menadžmentom Elektroprivrede Crne Gore koji je iniciralo Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, na kom je tema bila obezbjeđivanje lokacije i prostora za potrebe Regionalnog centra za upravljanje otpadom u industrijskoj zoni Željezare, nakon čega su poslate tražene informacije za predmetnu lokaciju.

Regionalni centar za upravljanje otpadom u Nikšiću predmet je aktuelnih javnih konsultacija za Projekat unapređenja sektora upravljanja otpadom u Crnoj Gori koji realizuje Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera u saradnji sa Svjetskom bankom, o čemu smo dali podatke u tekstu na strani 11.

U fazi su završni pregovori sa ponuđačima za izradu Studije izvodljivosti Regionalnog centra upravljanja otpadom u Nikšiću, koju će finansirati Vlada Crne Gore od bespovratnih sredstava Svjetske banke.

Centralna javna rasprava za Studiju procjene uticaja na životnu sredinu za transfer stanicu je 16. februara u organizaciji Sekretarijata za zaštitu životne sredine u Opštini Nikšić.

Urađen je idejni projekat za privremeno skladište neopasnog građevinskog otpada, a u fazi je procedura prijave za građenje.

Sekretarijat za komunalne poslove i saobraćaj počeo je pripremu za Lokalni plan upravljanja otpadom, a predstavnici u bili i na info sesiji u Ministarstvu ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera koji je bio organizovan sa ciljem upoznavanja lokalnih samouprava u vezi obaveze izrade lokalnih planova.

NAŠI PRIJATELJI:

niksic.travel

komunalnoniksic.me

rtnk.me

< ECO CHAT >

U ovom broju razgovaramo sa Nevenom Bulajić, novinarkom Radio Televizije Nikšić i urednicom emisije „Natura“ koja prati oblasti životne sredine i klimatskih promjena.

Sa Nevenom pričamo o kompleksnosti ekoloških tema, izazovima u obezbjeđivanju kompetentnih sagovornika za emisiju, odzivu nadležnih institucija za učešće, kao i novinarskom utisku o stanju životne sredine.

Sa Nevenom je razgovarao Aleksandar Perović, glavni i odgovorni urednik Ekologa.

Aleksandar: Od kad uređuješ i vodiš emisiju „Natura“ sigurno si na drugačiji način počela da razmišljaš o ekološkim temama. Jesi li to na tebe djelovalo inspirativno ili si pomislila „šta je ovo“ 😊?

Nevena: Oduvek sam bila ljubitelj prirode, međutim, velika je razlika uživati u njoj, posmatrati njenu lepotu i sa druge strane baviti se problemima koji se tiču izazova, zaštite i očuvanja životne sredine. Kada sam počela da uređujem emisiju „Natura“ koja se emituje jednom nedeljno na RTV NK, definitivno sam imala viziju da ću se baviti ekološkim temama sa dva aspekta - da ukazujem na bogatstva koja Crna Gora poseduje uz magične video zapise i relevantne sagovornike ali i da predstavim lošu sliku tretiranja prirode i životne sredine, koja nažalost postoji na svakom koraku. U tom smislu bilo je inspirativno istraživati mesta i lokalitete i videti da li će konkretna emisija za koju snimam imati jedan ili drugi aspekt.

Uvid u značajna dokumenta, zakone, strategije i planove kao i saradnja sa državnim i lokalnim institucijama i NVO sektorom i ekološkim aktivistima svakako mi je pomogla da saznam mnogo toga novog i da izgradim svoje stavove i načine na koji ću javnosti prezentovati određenu temu i poslati konkretnu poruku.

Aleksandar: Ekoloških problema ima na lokalnom i državnom, pa i prekograničnom nivou. Kako vršiš odabir tema za emisiju, da li pratiš aktuelne teme i koliko istražuješ da bi građanima što više približila problematiku? Koliko je važno koristiti razumljive pojmove, u malo riječi reći mnogo, naročito imajući u vidu i trajanje „Nature“?

Nevena: Kada su teme u pitanju, prioritet uvek imaju aktuelni događaji u gradu i državi. Građani treba da budu upoznati sa tim i da vide ko, šta, kako i na koji način radi na rešavanju određenih ekoloških problema, da li se razvijaju nove ideje, da li se primenjuje zakonska regulativa, da li se uključuju mladi i na koji način u taj proces, posebno jer su oni budući nosioci svih izazova kada je u pitanju očuvanje životne sredine. S obzirom na to da se emisija emituje jednom nedeljno, nemoguće je očekivati da uvek ima takvih događaja čak ni na državnom nivou, tako da tada biram temu za koju smatram da bi bila interesantna istražujući neki lokalitet koji nisam snimala kako bi predstavila bogatstvo biljnog i životinjskog sveta ili se vratim na dobro poznate probleme koji obuhvataju najviše zagađenje, klimatske promene,

obnovljivi izvori energije, tretiranje zaštićenih područja i sl. Zaista se trudim da svaka priča bude razumljiva za građane svih uzrasta i nivoa obrazovanja.

To je ključno i u tome vidim između ostalog i jedan od načina razvijanja ekološke svesti. Uvek je dobro čuti glas građana i građanki po određenim pitanjima i nekada od toga polazim ka relevantnim institucijama u potrazi za odgovorima kako bi zaokružila određenu temu.

Aleksandar: Kakav je odaziv nadležnih institucija za učešće u emisiji i koliko je teško pronaći kompetentne sagovornike koji daju i predloge kako unaprijediti stanje?

Nevena: U susret zatvaranju pregovaračkog Poglavlja 27 koje obuhvata klimatske promjene i zaštitu životne sredine, Crna Gora zaista radi na rešavanju ekoloških izazova u saradnji sa evropskim partnerima i sa državnog nivoa se sve više ukazuje na značaj aktiviranja svake lokalne samouprave da rešava postojeće izazove na lokalnom nivou, kako bi dala doprinos u ovom procesu. Standardi su postavljeni, a Crna Gora se obavezala da ih ispuni i zbog toga nemam problema kada je saradnja sa institucijama u pitanju.

Mediji su moćno sredstvo i odličan saveznik u tom procesu te su nama vrata otvorena. Postoje izuzeci, ponekad se određena institucija ne odazove da pošalje ili da odgovor na neka pitanja i u tom slučaju to i bude prezentovano u emisiji u formatu da su pitanja dostavljena ali da odgovor od konkretne institucije nismo dobili. Na taj način i sami građani na konkretnu temu mogu doći do određenih zaključaka. Sagovornike nije uvek lako naći, ne zato što nisu stručni, već zato što je mali broj stručnjaka na državnom nivou. Ipak, iako ih je malo, vrlo su stručni, vidi se da vole to što rade, svoje znanje nesebično dele i daju predloge za teme.

Mislim da imamo nedostatak kadra kada je u pitanju oblast ekologije i da smo upravo zbog toga tu gde smo. I dalje se bavimo višedecenijskim problemima koji nas koče da se bolje posvetimo aktivnostima koje obuhvataju obavezne ekološke akcije u kojima će biti uključeni deca i mladi, sađenje, reciklažu, inovativna rešenja za poboljšanje kvaliteta vode, vazduha, zemljišta i sl. Pomaka ima, ali sve ide veoma sporo.

Aleksandar: Kao neko ko je iz Nikšića otišao na studije u Beograd i tamo proveo 6 godina, pa se vratio u rodni grad, zanima me kakvi su tvoji utisci jer si iz Beograda došla da živiš i radiš u Nikšiću? Ima li sličnosti u nekim prirodnim ljepotama koje si zapazila, jer znam da kada su ekološki problemi tu lako možemo zaključiti da su slični?

Nevena: Tako je, ekoloških problema ima svuda. Beograd je višemilionski grad i sistem kažnjavanja za mnoge slučajeve je oštriji i bolji. Znam da niko ne želi da bude kažnjen, ali na osnovu iskustva sa terena i razgovora sa stručnjacima mogu slobodno reći da su svi jedinstveni u mišljenju da je politika kažnjavanja u Crnoj Gori slaba. Zbog toga i svedočimo ponavljanju istih problema, kao što su divlje deponije, zagađenje reka, jezera, mora, šuma itd. a onda iznosimo statističke podatke o ugroženosti vrsta do čega verovatno ne bi ni došlo da postoji dosledna primena kaznene politike kao što je na primer u saobraćajnom sektoru i sl. Govorim o slučajevima gdje je uzrok ljudski faktor, a ne klimatske promene.

Svakako se nadam da će nove jedinice za eko-kriminal biti služba koja će dati veliki doprinos u rešavanju ovog problema.

Ipak, svi moramo biti svesni da je ova "borba" zajednička i da je za bolju budućnost jedan od najvažnijih načina da ostvarimo rezultate koje želimo da strpljivo edukujemo decu od malih nogu, da izgrađujemo kod njih ekološke navike i svest o pravilnom tretiranju životne sredine. Imamo preskočenu generaciju kod koje se to nije razvilo i vreme je da to rešavamo jer dolaze nove.

Aleksandar: Siguran sam da sve koji čitaju „Ekolog“ zanima imaš li novi ideja za koncept emisije, može li se očekivati neki novi urednički poduhvat?

Nevena: Svaka emisija koja obuhvata slobodnu temu je na neki način poduhvat. Kroz emisiju hvalimo što je za pohvalu i kritikujemo kada nešto nije u redu. Za to i služe mediji i tu nema izuzetaka.

Nastavljamo i u narednom periodu da radimo na unapređenju ekološke svesti, na podsticanju mladih da uzmu učešće u ekološkim aktivnostima, da ukazujemo na mesta od izuzetnog ekološkog značaja i sl., a kako su u planu ove godine raznovrsni angažmani NVO sektora i lokalne samouprave u Nikšiću po ovim pitanjima mislim da će biti prostora i za inovativne priče, a građani koji prate videće o čemu se radi.

EKO CITAT

"Kada bismo posmatrali pravu prirodu stvari, svako zeleno drvo je daleko vrijednije kao takvo, nego da je napravljeno od zlata i srebra."

Martin Luther

HVALA ŠTO NE ŠTAMPATE „EKOLOG“ ☺☺☺